

Jarzęcka, Joanna

Współpraca z zagranicą

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 27/2, 515-517

1982

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

szych osiągnięć polskiej logiki od początków wieku XVII do połowy wieku XX.

3) Zofii Podgórskiej-Klawe: *Od hospicjum do współczesnego szpitala*. Gdańsk 1981 (21,50 ark. wyd.). Jest to praca o charakterze syntetyzującym — ciekawie ilustrowana; omawia historyczny rozwój problematyki polskiego szpitalnictwa na tle rozwoju nauk lekarskich.

Techniką małej poligrafii Wydawnictwo Ossolineum opublikowało dwie pozycje: 1) Alicja Piekielko: *Dwa osiemnastowieczne zielniki ze zbiorów Instytutu Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego*. Gdańsk 1981 (10,50 ark. wyd.). Jest to pozycja źródłowa. Tematem pracy jest opis i analiza botaniczna dwóch cennych zabytkowych herbariów. Autorka ustala ich pochodzenie, wartość naukową, stosowaną nomenklaturę. Praca rzuca światło na stan nauczania i uprawiania nauk przyrodniczych w Uniwersytecie Jagiellońskim w pierwszej połowie XVIII wieku.

2) *Listy Stanisława Lencewicza do Jadwigi Marszewskiej-Ziemięckiej*. Do druku przygotowała i wstępem opatrzyła Aniela Chałubińska. Gdańsk 1981 (5,50 ark. wyd.). Jest to zbiór listów (54) Stanisława Lencewicza — wraz z fotografiami autora i adresatki — ułożonych chronologicznie i opatrzonych przypisami. Drukarnia Naukowa wydała techniką małej poligrafii pracę Haliny Lichockiej pt. „*Pamiętnik Farmaceutyczny Wileński*” 1820—1822. *Bibliografia analityczna zawartości*. Warszawska Drukarnia Naukowa 1981 (5 ark. wyd.). Jest to praca o charakterze bibliograficznym.

Oprócz tego wydano cztery numery „Kwartalnika Historii Nauki i Techniki” — R. XXVI — wraz z bibliografią bieżącą historii nauki i techniki oraz rocznym spisem rzeczy (80,75 ark. wyd.); „*Studia i Materiały z Dziejów Nauki Polskiej*” — zeszyt 25 serii C, poświęconej historii nauk matematycznych, fizyko-chemicznych i geologiczno-geograficznych (12,50 ark. wyd.); oraz „*Rozprawy z Dziejów Oświaty*” — tom XXIV (20 ark. wyd.).

Ponadto kilkanaście pozycji przekazanych wydawnictwom — wraz z czasopismami — z zatwierdzonego planu wydawniczego Instytutu na rok 1981 nie zostało wydanych przez Ossolineum i Państwowe Wydawnictwo Naukowe z powodu różnego rodzaju trudności poligraficznych.

Krystyna Bińkowska
(Warszawa)

III. WSPÓLPRACA Z ZAGRANICĄ

W roku sprawozdawczym Instytut Historii Nauki, Oświaty i Techniki kontynuował współpracę naukową z zagranicą w ramach odnowionych na lata 1981—1985 porozumień między Polską Akademią Nauk i akademiami nauk lub odpowiednimi instytucjami naukowymi innych krajów.

Kraje socjalistyczne.

Podobnie jak w latach ubiegłych bardzo sprawnie przebiegała w 1981 r. współpraca Instytutu prowadzona w ramach porozumienia PAN z Czechosłowacką AN. Odnotować w tym miejscu należy efekt paroletniej (1976—1980) współpracy Zakładu Historii Nauk Społecznych IHNOiT z Zakładem Historii Przyrodznawstwa i Techniki Instytutu Historii CzAN w Pradze; była nim (wydrukowana w 1981 r. w Pradze) publikacja książkowa pt. *Problems of Teaching the History of Science. Studies of Czechoslovak and Polish Historians of Science* (553 ss.), którą zaprezentowano na XVI Międzynarodowym Kongresie Historii Nauki w Bukareszcie (sierpień—wrzesień 1981). Ponadto w Instytucie opracowano i podpisano nowe plany robocze na lata 1981—1985: z wyżej wymienionym Instytutem Historii CzAN w za-

kresie tematu pt. *Polsko-czechosłowackie związki nauk społecznych, przyrodniczych i technicznych w aspekcie historycznym (XVII—XX w.)* oraz z Instytutem Pedagogicznym CzAN w zakresie tematu pt. *Studium twórczości i wydanie dzieł J. A. Komeńskiego*. Odzwierciedleniem tych aktów była sprawnie przebiegająca polsko-czechosłowacka wymiana osobowa w celach badawczych.

Temat współpracy — realizowany przez Instytut w ramach porozumienia PAN z AN ZSRR — nie uległ w nowym pięcioleciu zmianie. Tak jak uprzednio realizacja współpracy przebiega w trzech grupach tematycznych: a) *Historia polsko-rosyjskich i polsko-radzieckich więzi naukowych*; b) *Badania nad historią przyrodzawstwa oraz Badania nad historią techniki*.

W ramach porozumienia między PAN a AN NRD partnerem naszego Instytutu pozostaje nadal Instytut Teorii, Historii i Organizacji Nauki w Berlinie; niezmiennym pozostał również temat współpracy: *Wybrane zagadnienia z historii nauki ze szczególnym uwzględnieniem XIX i XX w.*

W ramach porozumienia między PAN a Węgierską AN Instytutowi przydzielono (w wymianie bezdewizowej) dwa miesiące stypendialne, które zostały wykorzystane na badania archiwalne nad mecenatem Batorego w dziedzinie nauki i szkolnictwa (doc. dr J. Sulowski).

Kraje kapitalistyczne.

W ramach porozumienia między PAN a British Academy na studia badawcze do Wielkiej Brytanii wyjechały w 1981 r. z ramienia Instytutu 2 osoby na okres 2 i 3-miesięczny. Pierwszy wyjazd służył przeprowadzeniu kwerendy archiwalnej do tematu: *Inżynierowie Wielkiej Emigracji* (dr inż. B. Orłowski), drugi — badaniom nad oświatą dorosłych i popularyzacją nauki w W. Brytanii w XIX i XX w. (prof. J. Miąso).

Podobnie jak od szeregu lat, również i w roku sprawozdawczym Instytut korzystał ze stypendiów École des Hautes Etudes en Sciences Sociales we Francji (łącznie trzy stypendia jednomiesięczne). Ponadto wykorzystano także 1-miesięczny pobyt w Paryżu w ramach wymiany międzynarodowej z Centre National de la Recherche Scientifique dla prac związanych z edycją dzieł wszystkich M. Kopernika. Prowadzone przez pracowników szkolnictwa średniego w pierwszej połowie XIX w. (mgr A. Zielińska); nauka i jej rozwój od połowy XIX w. (dr J. Skarbek); początki medycyny klinicznej (dr hab. Z. Podgórska-Klawe).

Z kontaktów z pozostałymi krajami kapitalistycznymi należy odnotować pojedyncze wyjazdy stypendialne: 2-miesięczne stypendium do Hiszpanii w związku z szeroko zakrojonymi badaniami nad dziełem Witelona i jego recepcja na Śląsku w XII—XV w. (dr J. Burchardt); 1-miesięczne stypendium DAAD (Deutscher Akademischer Austauschdienst) dla badań nad recepcją *Geografii* Ptolemeusza w Polsce (prof. J. Babicz); 1-miesięczne stypendium Rządu Włoskiego do Włoch celem przeprowadzenia kwerendy archiwalnej do tematu: *Nauki matematyczno-fizyczne w obiegu społecznym w okresie późnego Średniowiecza i Renesansu* (dr M. H. Malewicz).

* *
*
*

O ile na wyjazdy badawcze Instytut skierował za granicę bardzo niewielką — w stosunku do potrzeb — liczbę osób (łącznie 21 osób), o tyle znaczna — w porównaniu z latami ubiegłymi — była w roku sprawozdawczym liczba wyjazdów na kongresy i inne konferencje naukowe organizowane za granicą. Ogółem, pracownicy Instytutu wzięli udział w 12 konferencjach w 9 krajach (Rumunia, ZSRR, CSRS, NRD, Węgry, Francja, W. Brytania, Włochy, Turcja). Najpoważniejszą

impresą był — wspomniany na wstępie — J XVI Międzynarodowy Kongres Historii Nauki w Bukareszcie, w którym uczestniczyło 15 pracowników Instytutu. Szczupłość delegacji polskiej zaważyła zapewne na wynikach wyborów do nowych władz Sekcji Historii Międzynarodowej Unii Historii i Filozofii Nauki, do których nie powołano żadnego z uczonych polskich. Kilku nowych członków — Polaków weszło natomiast do Komitetów i Komisji MUHFN; z naszego Instytutu powołano: dra B. Orłowskiego na członka Zarządu Komitetu Międzynarodowej Współpracy w Zakresie Historii Techniki (ICOHTEC) oraz prof. J. Miąso i doc. I. Stasiewicz-Jasiukową (wybrana zaocznie na wniosek delegacji czeskiej) na członków Komisji ds Nauczania Historii Nauki.

Z innych imprez, na które Instytut delegował swoich przedstawicieli, byłyby do wymienienia: Międzynarodowy Kongres Historii Farmacji — zorganizowany w Budapeszcie (dr hab. B. Kuźnicka); Sympozjum archeoastronomiczne Międzynarodowej Unii Astronomicznej w Oxfordzie (prof. J. Dobrzycki); Międzynarodowa Konferencja Historyków Oświaty w Sévres k/Paryża (prof. J. Miąso) oraz Międzynarodowy Kongres Historii Nauki i Techniki Islamskiej w Stambule (dr B. Orłowski). Odnotować też należy, iż w obchodach jubileuszu Instytutu im. Karola Sudhoffa w Lipsku uczestniczyli w charakterze gości tej placówki prof. J. Miąso i doc. Irena Stasiewicz-Jasiukowa.

Joanna Jarzęcka
(Warszawa)

UROCZYSTE SPOTKANIE KOMITETU REDAKCYJNEGO „KWARTALNIKA HISTORII
NAUKI I TECHNIKI” Z PROFESOR WILHELMINĄ IWANOWSKĄ

12 października 1981 r. w Muzeum Ziemi, mieszczącym się w dawnej willi Bohdana Pniewskiego, odbyło się spotkanie z okazji opublikowania na łamach „Kwartalnika Historii Nauki i Techniki” (nr 2/1981) autobiografii naukowej Wilhelminy Iwanowskiej. „Pod wysokim protektoratem plejad październikowych” (jak brzmiał tekst zaproszenia, nawiązujący zarówno do odczytanego tego wieczoru cyklu wierszy Jarosława Iwaszkiewicza, jak i do terminu spotkania oraz profesji naukowej W. Iwankowskiej) okolicznościowe przemówienia wygłosili: redaktor naczelny „Kwartalnika” — Irena Stasiewicz-Jasiukowa oraz członkowie Kolegium — Krzysztof Jakubowski oraz Jerzy Dobrzycki. W drugiej części wieczoru Aleksander Bardini — na tle muzyki Karola Szymanowskiego (*Metopy: Wyspa Syren, Kalipso, Nauzykaa*) — recytował „astronomiczne” fragmenty *Dziadów* i *Pana Tadeusza*, a także wspomniane *Plejady październikowe* Jarosława Iwaszkiewicza.

Uroczystość zakończyła wypowiedź Profesor Iwanowskiej, która w obrazowy sposób mówiła o terażniejszości i przyszłości Wszechświata.

Jan Kozłowski
(Warszawa)

ZEBRANIA NAUKOWE ZAKŁADU HISTORII NAUK SPOŁECZNYCH IHNOiT

1

23 X 1981 r. odbyło się zebranie Zakładu Historii Nauk Społecznych, na którym prof. Waldemar Voisé odczytał tekst swojego eseju pt. *Po co podróżować z Gulliverem*. Esej ten — który ukazał się w zeszłym numerze „Kwartalnika Historii Nauki i Techniki” — jest próbą nowego spojrzenia na dzieło Jonathana Swifta, próbą odmienną od interpretacji prof. B. Suchodolskiego, znanej z jego szkicu